

Podstawy ekonomii

Mikroekonomia-ćwiczenia

Ćwiczenie 1: Wprowadzenie do ekonomii

Podstawowe pojęcia: Ekonomia, podział ekonomii, podmiot gospodarczy, dobra gospodarcze, dobra komplementarne, dobra substytucyjne, Potrzeby wg Maslova

dr inż. Anna Kielbus
rok akad. 2016/2017

1. Organizacja zajęć

- zakres wiedzy
- system oceniania na ćwiczeniach (O_{cw})

$$O_{\text{cw}} = O_A * 0,4 + O_Z * 0,4 + O_K * 0,4,$$

gdzie:

O_A - ocena z aktywności

O_Z - ocena z zadania domowego

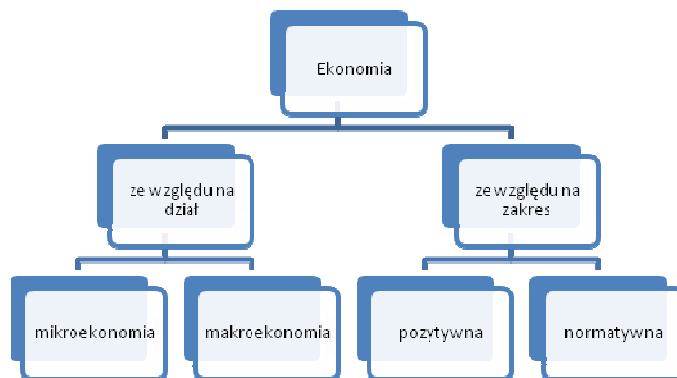
O_K - ocena z kolokwium

2. Wprowadzenie do ekonomii

Ekonomia – to nauka zajmująca się działalnością gospodarczą ludzi. Bada w jaki sposób podejmują oni decyzje o wykorzystaniu ograniczonych zasobów w celu wytworzenia dóbr usług, które mogą być w różny sposób zastosowane w sferze produkcji, podziału, wymiany i konsumpcji.

- nauka o prawach gospodarstwa domowego.

Podział:

Mikroekonomia: gałąź ekonomii zajmująca się badaniem ekonomicznego zachowania się poszczególnych podmiotów gospodarczych.

Makroekonomia: to gałąź ekonomii zajmująca się badaniem współzależnych zjawisk i procesów zachodzących w skali całej gospodarki.

Ćwiczenie 1. Rozstrzygnij, które z poniższych stwierdzeń mieszczą się w problematyce mikroekonomii, a które w makroekonomii, stawiając znak ✓ w odpowiedniej kratce.

Stwierdzenie	mikro	makro
1. Deszczowa jesień i długa zima spowodowały zmniejszenie dynamiki produkcji rolniczej.	☐	☐
2. Komisja Europejska szacuje, że wysokość dochodów uzyskiwanych z pracy „na czarno” w Grecji i Włoszech stanowi ok. 20% produktu krajowego brutto tych państw.	☐	☐
3. Wśród osób z wyższym wykształceniem notuje się najniższą stopę bezrobocia.	☐	☐
4. Rząd, celem zmniejszenia deficytu budżetowego, zdecydował się podnieść stawki podatku akcyzowego.	☐	☐
5. Obniżenie poziomu stóp procentowych w bankach zwiększy rozmiary popytu konsumpcyjnego.	☐	☐
6. Zniesienie ceł importowych na pomarańcze zwiększy z całą pewnością ich podaż na rynku krajowym.	☐	☐

7. Średnia płaca pracowników sfery budżetowej utrzymuje się w Polsce na niższym poziomie niż przeciętne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw.	☐	☐
8. Gdy stopa zwrotu z określonego przedsięwzięcia inwestycyjnego będzie niższa od poziomu rynkowych stóp procentowych, przedsiębiorstwo prawdopodobnie ograniczy swoją aktywność inwestycyjną.	☐	☐

3. Ekonomia pozytywna/normatywna

Ekonomia pozytywna: zajmuje się opisywaniem rzeczywistości gospodarczej oraz wykrywaniem występujących w niej prawidłowości, będących obiektywnym i naukowym objaśnieniem funkcjonowania gospodarki.

Ekonomia normatywna: zajmuje się oceną rzeczywistości gospodarczej, opartą na subiektywnym wartościowaniu zjawisk, formułuje warunki konieczne do uzyskania pożądanych stanów w gospodarce.

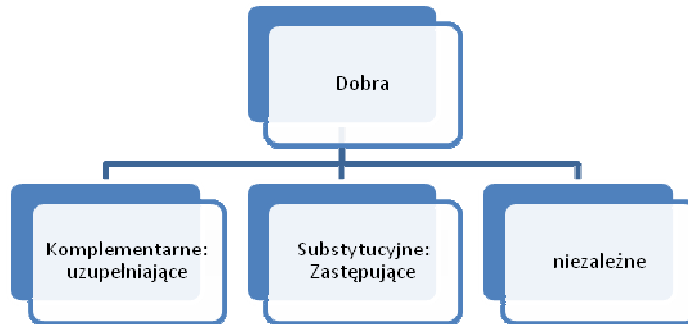
Ćwiczenie 2. Oceń, które z niżej zacytowanych stwierdzeń mają charakter pozytywny, a które normatywny, otaczając kółkiem odpowiednią literę (P – gdy stwierdzenie ma charakter pozytywny, N – gdy ma charakter normatywny).

P	N	1. „Pamiętamy, że nie tak dawno (1992 r.) bank centralny w Szwecji podniósł stopę procentową na 48 godzin do poziomu 500%.” (źródło: <i>Brońmy niezależności NBP. Rozmowa z Hanną Gronkiewicz-Waltz, prezesem Narodowego Banku Polskiego</i> (rozmawiał M. Misiak), „Nowe Życie Gospodarcze” 1998, nr 7, s.18)
P	N	2. „Stosowanie rozliczeń gotówkowych ogranicza kontrolę ruchu strumieni pieniądza, sprzyja rozwojowi gospodarki drugiego obiegu, utrudnia wykrycie wszelkiego rodzaju malwersacji.” (Źródło: G.Rytelewska, <i>Gospodarstwa domowe na rynku usług finansowych [w:] System finansowy w Polsce. Lata dziewięćdziesiąte</i> , pod red. B. Pietrzaka i Z. Polańskiego, PWN, Warszawa 1997, s.229)
P	N	3. „Od ogólnego trendu zmian cen zbytu w przemyśle odbiegały ceny produkcji budowlano – montażowej.” (Źródło: T. Kozak-Lisiecka, <i>Zmiany cen w 1996 roku</i> , „Gospodarka Narodowa” 1997, nr 4 – 5, s. 84.)
P	N	4. :Rzeczywiste postępy w walce z inflacją w znacznym stopniu zależą od skuteczności instrumentów polityki pieniężnej będących w posiadaniu banku centralnego, który stabilność cen stawiać powinien za cel priorytetowy.” (Źródło: G.W. Kołodko, M.D. Nuti, <i>Polska alternatywna. Stare mity – twarde fakty – nowe strategie</i> , Poltext, Warszawa 1998, s. 123.)
P	N	5. „W większości krajów zachodnich obserwuje się w ostatnich latach wzrost zainteresowania nietypowymi formami zatrudnienia i czasu pracy” (Źródło: B. Kieniewicz, B. Szopa, <i>Polityka dochodowa na tle rynku pracy w Polsce w warunkach transformacji systemowej</i> , AE w Krakowie, Kraków 1997, s. 103)
P	N	6. „Gospodarka Polski w 1995 r. po raz pierwszy od 17 lat osiągnęła realny wzrost spożycia i inwestycji” (Źródło: S. Felbur, <i>Struktura gospodarki Polski i jej dostosowanie do integracji z Unią Europejską</i> , „Ekonomista” 1996, nr 4, s. 426)
P	N	7. „Sądzę, że polityka fiskalna rządu w omawianym okresie wywierała na ogół skuteczny wpływ ograniczający na wzrost ogólnego popytu krajowego.” (Źródło: J. Lipiński, <i>O wpływie rosnącego popytu na wzrost produkcji w latach 1993 – 1996</i> , „Gospodarka Narodowa” 1996, nr 11, s. 14)
P	N	8. „Głównym warunkiem poprawy perspektyw polskiej gospodarki jest przyspieszenie i zakończenie mikroekonomizacji gospodarki, upowszechnienie pracy na własny rachunek i odpowiedzialność.” (Źródło: W. Wilczyński, <i>Ekonomia i polityka gospodarcza okresu transformacji. Wybór prac z lat 1991 – 1995</i> , Wydawnictwo Wyższej Szkoły Bankowej, Poznań 1996, s. 77)

4. Klasyfikacja dóbr

Dobra gospodarcze (ekonomiczne) to dobra będące efektem działalności gospodarczej człowieka, wytwarzane w celu zaspokojenia ludzkich potrzeb.

Podział:

Komplementarność: uzupełnianie się czynników wytwórczych, w procesie produkcji lub dóbr i usług konsumpcyjnych w procesie konsumpcji, koniecznych do osiągnięcia pożądanego efektu.

Substytucyjność: możliwość zastępowania jednego środka produkcji przez inny w procesie produkcji lub wymiennosc dóbr i usług w procesie konsumpcji.

Potrzeba (wg Malsova): subiektywne odczuwanie braku czegoś, połączone z dążeniem do eliminacji tego stanu.

Ćwiczenie 3.

Zaznacz ✓ odpowiednią klasyfikację dla podanych par dóbr.

Pary dóbr	Dobra substytucyjne	Dobra komplementarne	Dobra niezależne
Jabłko i pomarańcza	☐	☐	☐
Masło orzechowe i dżem	☐	☐	☐
Buty i sznurowadła	☐	☐	☐
Groch i fasola	☐	☐	☐
Pióro wieczne i atrament	☐	☐	☐
Kurczak i ryba	☐	☐	☐
Płatki kukurydziane i radio	☐	☐	☐
Herbata i cukier	☐	☐	☐
Samochód i opony	☐	☐	☐
Żarówka i energia	☐	☐	☐
Lampa i wybielacz	☐	☐	☐
Bułka i chleb	☐	☐	☐
Komputer i program komp.	☐	☐	☐
Pralka i proszek	☐	☐	☐
Ciastko i zamrażarka	☐	☐	☐
Aparat i film	☐	☐	☐
Wino i piwo	☐	☐	☐
Piwo i okulary	☐	☐	☐
Student i wykład	☐	☐	☐
Bank i przelew	☐	☐	☐
Mieszkanie i czynsz	☐	☐	☐
Odtwarzacz DVD i płyta DVD	☐	☐	☐
Dom i samochód	☐	☐	☐
Zupa i telefon	☐	☐	☐

5. Pojęcia i określenia

Ćwiczenie 4. Wymienione niżej kategorie ekonomiczne, oznaczone literami, przyporządkuj odpowiednim hasłom, oznaczonych cyframi:

- a) Gospodarowanie,
- b) Prawo malejących przychodów,
- c) Krzywa możliwości produkcyjnych,
- d) Ograniczoność zasobów,
- e) Ekonomia,
- f) Produkcja,
- g) Mikroekonomia,
- h) Koszt alternatywny,
- i) Zasoby,
- j) Potrzeba,
- k) Dobra ekonomiczne,
- l) Makroekonomia,
- m) Podmioty gospodarcze,
- n) Wklęsłość granicy możliwości produkcyjnych,
- o) Ekonomia pozytywna.

1. Przedsiębiorstwa, gospodarstwa domowe i władza gospodarcza - _____
2. Proces przekształcania zasobów (czynników wytwórczych) w dobra ekonomiczne- _____
3. Uczucie braku czegoś połączone z chęcią jego zaspokojenia - _____
4. Dział ekonomii, który zajmuje się analizą funkcjonowania gospodarki jako całości - _____
5. Przedstawia wszystkie alternatywne kombinacje maksymalnej produkcji dwóch dóbr i/lub usług, dostępne dzięki w pełni efektywnemu wykorzystaniu wszystkich dostępnych czynników wytwórczych - _____
6. Przyczyna niemożności zaspokojenia nieograniczonych potrzeb społecznych – _____
7. Gałąź ekonomii zajmująca się opisem, naukowym wyjaśnieniem oraz przewidywaniem zjawisk gospodarczych – _____
8. Obejmuje: produkcję, podział, wymianę i konsumpcję – _____
9. Wartość rozwiązania najbardziej cennego, spośród wszystkich niewybranych przy podejmowaniu decyzji dotyczącej alokacji zasobów – _____
10. Nauka o gospodarowaniu w warunkach ograniczonych zasobów – _____
11. Dobra będące efektem działalności produkcyjnej człowieka – _____
12. Cecha krzywej transformacji produktu, będąca następstwem działania prawa malejących przychodów – _____
13. Nauka, która bada procesy podejmowania decyzji ekonomicznych przez poszczególne podmioty gospodarcze – _____
14. W miarę zwiększania w procesie produkcji nakładów jednego czynnika wytwórczego, ceteris paribus, produktywność kolejnych jednostek tych nakładów wykazuje tendencję malejącą – _____
15. Teoria ekonomii zalicza się do niech: ziemię, pracę, kapitał i technologię – _____

6. Prawda – fałsz

Ceteris Paribus – założenie stosowane w badaniach ekonomicznych, polegające na przyjęciu za niezmiennie wszystkich elementów danego modelu ekonomicznego poza badanymi.

Ćwiczenie 5. Praca w domu

Oceń, czy poniższe stwierdzenia są prawdziwe, czy fałszywe, otaczając kółkiem odpowiednią literę (P – gdy stwierdzenie jest prawdziwe, F – gdy jest fałszywe). Jeżeli uznasz określone stwierdzenie za fałszywe, przeredaguj je tak, aby stało się prawdziwe.

P	F	1. Sektor nierynkowy obejmuje tę strefę działalności gospodarczej, która jest prowadzona pomimo ustanowionego przepisami prawa zakazu.
P	F	2. Gospodarka centralnie planowana to taka, w której decyzje dotyczące struktury konsumpcji gospodarstw domowych podejmowane są przez przedsiębiorstwa państwowe.
P	F	3. Alokacja zasobów to inaczej rozmieszczenie ich pomiędzy różne alternatywne cele.
P	F	4. Państwowe szkolnictwo jest przykładem dobra wolnego.
P	F	5. Dobro, które nie ma ceny wyższej od zera, gdy konsumenci i producenci mogą żądać cen według własnego uznania.
P	F	6. Z wolnym rynkiem mamy do czynienia wówczas, gdy konsumenci i producenci mogą żądać cen według własnego uznania.
P	F	7. Nieuchronną konsekwencją prawa malejących przychodów jest występowanie zjawiska rosnącego kosztu alternatywnego.
P	F	8. Jeżeli dana gospodarka wykorzystuje w pełni efektywnie swoje zasoby do wytwarzania tylko tych dóbr i usług, których produkcji ma przewagę komparatywną, to jej krzywa transformacji produktu nie będzie wyginać się w łuk na zewnątrz.
P	F	9. Przykładem gospodarki wolnorynkowej może być gospodarka Stanów Zjednoczonych Ameryki.
P	F	10. Na obecnym etapie rozwoju społeczno-gospodarczego świata, gospodarka żadnego kraju nie może być uznana za całkowicie centralnie planowaną.
P	F	11. Metoda indukcji w badaniach ekonomicznych polega na przechodzeniu od stwierdzeń szczegółowych do stwierdzeń ogólnych.
P	F	12. Teorie ekonomiczne są bezużyteczne, gdyż z reguły nie odzwierciedlają rzeczywistego przebiegu procesów gospodarczych.

P	F	13. Kombinacje dóbr i usług konsumpcyjnych, leżące pod krzywą transformacji produktu gospodarki, są nieosiągalne tylko dla tych konsumentów, którzy uzyskują zbyt niskie dochody.
P	F	14. Dopóki w danej gospodarce wszystkie czynniki wytwórcze są własnością prywatną, dobra publiczne nie będą w ogóle wytwarzane.
P	F	15. Energia elektryczna może być przykładem dobra kapitałowego.
P	F	16. Prawa ekonomiczne nie sprawdzają się w każdym przypadku, pomimo iż są wynikiem obserwacji życia ekonomicznego.
P	F	17. O własności prywatnej możemy mówić tylko wtedy, gdy prawo do dysponowania określoną rzeczą na zasadach wyłączności przysługuje tylko jednej osobie.
P	F	18. Pod pojęciem komplementarności czynników wytwórczych ekonomista rozumie występowanie ich w ilościach wystarczających do produkcji dóbr i usług, na które zgłaszają zapotrzebowanie.
P	F	19. Koszt alternatywny ponosimy nawet wówczas, gdy z jakiegoś dobra korzystamy nieodpłatnie.
P	F	20. W gospodarce rynkowej przedsiębiorstwa są dostawcami usług czynników wytwórczych.

7. Literatura

- Dach Zofia, Pollok Artur, Przybylska Krystyna: Zbiór zadań z mikroekonomii
- Bergstrom Theodore, Varian Hal: Ćwiczenia z mikroekonomii
- Mossakowska Ewa, Zajązkowska Maria, Zawojska Aldona: Mikroekonomia- testy i zadania